

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในสื่อบันเทิงไทย : กรณีศึกษาผลงานการผลิตของหญิงรักหญิง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ที่ศึกษาทั้งในระดับการวิเคราะห์เนื้อหา/ตัวบท (Textual Analysis) และการวิเคราะห์ผู้รับสาร (Audience Analysis) โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้

- 1.วิเคราะห์ภาพตัวแทนของหญิงรักหญิงในสื่อบันเทิงไทยที่เป็นผลงานของผู้ผลิตที่เป็นหญิงรักหญิง
 - 2.วิเคราะห์การถอดรหัสของผู้รับสารหญิงรักหญิงจากการรับชมสื่อบันเทิงไทย
- จากการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ 2 ส่วน ตามปัญหาคำถามวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในสื่อบันเทิงไทยจากผลงานของผู้ผลิตหญิงรักหญิง

จากการวิเคราะห์ภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในสื่อบันเทิงไทยผู้วิจัยพบว่า สื่อบันเทิงไทยที่เป็นผลงานของผู้ผลิตหญิงรักหญิงได้สร้างภาพตัวแทนให้กับหญิงรักหญิงใน 6 ประเด็น ประกอบไปด้วย การไม่ยอมรับทางสังคม ลักษณะความสัมพันธ์ ลักษณะนิสัย บุคลิกลักษณะภายนอก การแสดงออกถึงความรัก และบทสรุปของความรัก ซึ่งจากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยได้สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้สร้างได้เน้นความสำคัญในการนำเสนอภาพของหญิงรักหญิง โดยผู้วิจัยขอเรียงตามประเด็นดังกล่าวเพื่ออธิบายในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประเด็นเรื่องการยอมรับทางสังคม

จากผลการวิจัยพบว่า การนำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่ปรากฏในสื่อบันเทิงไทยถูกสร้างความหมายในเชิงลบ ผ่านการนำเสนอตัวละครหญิงรักหญิงด้วยวิธีการการเล่าเรื่องผ่านรูปแบบของสื่อบันเทิง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปฏิกิริยาของคนภายในสังคมโดยพบว่าบุคคลใกล้ชิดและผู้คนที่อยู่

แวดล้อมไม่ยอมรับในการแสดงออกของหญิงรักหญิง ผู้วิจัยค้นพบ พฤติกรรมแสดงออกในรูปแบบหลายลักษณะจากพ่อแม่ฝ่ายดี กลุ่มเพื่อน รวมไปถึงเพศตรงข้ามคือ ผู้ชาย ยกตัวอย่างเช่น เป็นการแสดงกิริยาอวัจนภาษาในการมองด้วยสายตาที่รังเกียจ หรือแสดงกิริยาท่าทางไม่ชอบโดยตรง และใช้คำพูดต่อว่าอย่างรุนแรง เป็นต้น จนทำให้ภาพที่ปรากฏของหญิงรักหญิงกลายเป็นบุคคลที่ผิดปกติไปจากสังคม อีกทั้งยังถูกมองว่าเป็นพวกวิปริต แปลกประหลาด หรือแตกต่างจากคนทั่วไปในสังคม

2.ประเด็นเรื่องลักษณะความสัมพันธ์

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยพบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ที่ถูกติดตั้งความหมายในเชิงบวกหรือด้านดีมากกว่าด้านลบ ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงรักหญิงเริ่มต้นจากสถานะความเป็นเพื่อนจนพัฒนาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนรัก อีกทั้งยังพบว่าความรักในรูปแบบหญิงรักหญิงต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย เช่น ประเด็นเรื่องการไม่ยอมรับทางสังคม แต่ถึงอย่างไรก็ไม่ได้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงรักหญิงไม่มั่นคง ด้วยเหตุผลเพราะความรักแบบหญิงรักหญิงมีความเข้าใจและให้อภัยซึ่งกันและกันแตกต่างไปจากเพศชายและเพศหญิงโดยทั่วไปที่ความรักอยู่ใกฎเกณฑ์และกรอบที่สังคมยึดถือ จึงทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงสามารถดำรงอยู่ได้ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์อาจจะไม่จบลงด้วยการแต่งงานหรือมีครอบครัวและมีลูกเพื่อเป็นตัวแทนความรัก สำหรับความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงในเชิงลบ เช่น การนอกใจหรือการมีคนอื่น ก็มีการนำเสนอบ้างแต่เป็นส่วนน้อย ดังนั้นพื้นฐานของการพัฒนาความสัมพันธ์หญิงรักหญิงจึงเป็นประเด็นในเรื่องของความเข้าใจ และการให้อภัยซึ่งกันและกันที่ทำให้ความสัมพันธ์นั้นคู่รักมีความมั่นคงและยืนยาวได้

3.ประเด็นเรื่องลักษณะนิสัย

ผลจากการวิจัยพบว่า การนำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่แสดงออกมาผ่านภาพสะท้อนปัจเจกของหญิงรักหญิงเป็นเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ซึ่งการนำเสนอเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในประเด็นเรื่องของการความรัก เช่น การแสดงออกถึงความรักเดียวใจเดียว ความมั่นคงในความรัก ดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน และมีน้ำใจต่อกัน เป็นต้น นอกจากนั้นก็ยังพบถึงลักษณะนิสัยในเชิงลบซึ่งเป็นส่วนน้อย พบว่าถูกนำเสนอผ่านตัวตนของหญิงรักหญิงที่เป็นทอมจากสื่อละคร (series) ตอนที่ 1 เรื่อง อดีตที่ยังเป็นปัจจุบัน และในสื่อภาพยนตร์ yes or no 2 ไม่รักอย่ากักเลย โดยมีลักษณะการแสดงออก เช่น ความเจ้าชู้ หรือแสดงอาการห้วนใจได้ง่ายเมื่อใกล้กับผู้หญิงอื่น เป็นต้น

4.ประเด็นเรื่องบุคลิกลักษณะภายนอก

ในส่วนของบุคลิกลักษณะของ “ทอม” และ “ดี้” ที่ปรากฏผ่านสื่อบันเทิงไทยโดยผ่านวิธีการเล่าเรื่องนั้นพบว่า ยังคงเป็นภาพที่ถูกติดตั้งความหมายสอดคล้องกับความเข้าใจของผู้คนภายในสังคม

โดยบุคลิกลักษณะภายนอกของทอมที่ปรากฏมีความคล้ายกับผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการไว้ทรงผมหรือการแต่งตัวสวมใส่เสื้อผ้าที่ทะมัดทะแมงและในส่วนที่ดีก็มีบุคลิกลักษณะภายนอกที่คล้ายผู้หญิงโดยทั่วไปแต่แต่งต่างออกไปคือชอบผู้หญิงที่เป็นทอม สะท้อนให้เห็นว่าการนำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่เป็นผลงานของผู้ผลิตหญิงรักหญิงยังเป็นการเสนอภาพที่ตอกย้ำให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้หญิงที่เป็นเพศหญิงที่ชอบผู้ชาย ผู้หญิงที่เป็นทอมและผู้หญิงที่เป็นดี นอกจากนี้แล้วภาพที่ปรากฏผ่านการนำเสนอยังเป็นการใส่ความหมายบุคลิกลักษณะของทอมในเชิงลบ เช่น ภาพของทอมที่มีรอยสักตามตัว มีการใส่ต่างหูหรือเจาะหูจำนวนมาก ซึ่งคนทั่วไปในไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายอาจไม่นิยมสักหรือเจาะหูเพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีและเป็นคนไม่ดีในสังคม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบุคลิกลักษณะภายนอกของหญิงรักหญิงในเชิงลบถูกประกอบสร้างความหมายให้มีลักษณะที่ขัดแย้งกับการกระทำของบุคคลในสังคมโดยรวม และมีการเหมารวมว่าการทำพฤติกรรมเช่นนี้เป็นคนที่ไม่ดีเพราะต่างออกไปจากกรอบที่สังคมยอมรับได้

5.ประเด็นเรื่องการแสดงออกถึงความรัก

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยพบว่า การแสดงออกถึงความรักของหญิงรักหญิงเป็นการนำเสนอให้เห็นถึงการแสดงออกถึงความรักที่มีต่อกัน อีกทั้งยังต้องปิดบังไม่สามารถให้สังคมรับรู้ได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่และกิริยาท่าทางการแสดงออก โดยภาพตัวแทนหญิงรักหญิงถูกนำเสนอให้แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดภายในใจของตัวละคร เช่น กลัวและประหม่าเมื่อถูกจ้องมองจากสายตาคนอื่น เป็นต้น ถัดมาเป็นข้อจำกัดเมื่อต้องการแสดงความรักต่อกัน เช่น การมีเช็กและการจูบ ซึ่งพบว่ามักถูกนำเสนอให้เกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนตัวเท่านั้น

6.ประเด็นเรื่องบทสรุปของความรัก

ในส่วนของบทสรุปความรักของหญิงรักหญิง พบว่าการนำเสนอภาพตัวแทนของความรักเพศเดียวกันจะประสบความสำเร็จในด้านความรัก และสมหวังต่อความรักที่มีต่อกันได้นั้นล้วนมาจากเหตุผลหลักๆ คือ เมื่อพ่อแม่ฝ่ายดีเปิดใจให้ทั้งคู่รักกันได้จากสื่อภาพยนตร์ yes or no 1, yes or no2 และประเด็นในเรื่องของสังคมที่ยอมรับและเห็นว่าเป็นเรื่องปกติของสังคมจากสื่อมิวสิกวิดีโอ(Music video) เพลงถ้าสักวันที่เธอจะกล้าพอ ถัดมาเป็นรูปแบบของความรักระหว่างหญิงรักหญิงที่มีต่อกัน โดยต้องอาศัยความเข้าใจและการให้อภัยซึ่งกันและกันด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการนำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงผ่านสื่อบันเทิงไทยได้แก่ ภาพยนตร์ ละคร และมิวสิกวิดีโอมีความเหมือนและความแตกต่างกันในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.การยอมรับทางสังคม

เหมือนกันทั้ง 3 สื่อ

สื่อบันเทิงไทยทั้งสามสื่อพ่อแม่ยอมรับได้

เหมือนกัน 2 สื่อ

ในสื่อภาพยนตร์และในสื่อมิวสิกวิดีโอพ่อแม่ไม่ยอมรับความรักแบบทอมดี้ โดยการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เช่น แม่ดีในภาพยนตร์พูดกับดีหลังจากที่ทอมทำที่ทว่าเป็นเพื่อนมาข่มขืนหนังสือที่ห้องว่า “ใครอ่าพาย!! ถ้าเขาไม่พูดแม่คิดว่าเขาเป็นผู้ชายนะ คูดี!! แม่ขนลุกไปหมดเลย(แสดงท่าทางไม่ชอบทอม) สังคมเดี๋ยวนี้เป็นอะไรผู้หญิงอยากเป็นผู้ชาย ผู้ชายอยากเป็นผู้หญิง แม้ว่าสังคมเดี๋ยวนี้หลากหลาย” หรือในสื่อมิวสิกวิดีโอที่พ่อแม่ดี มองทอมด้วยสายตาที่ดูถูก รังเกียจ และไม่ชอบทอมเป็นต้น

ในสื่อภาพยนตร์และสื่อละครเพศที่สามยอมรับทอมดี้ได้

ในสื่อภาพยนตร์และมิวสิกวิดีโอผู้ชายไม่ยอมรับความรักแบบหญิงรักหญิงหรือทอมดี้ได้ เช่น กลุ่มรุ่นพี่ผู้ชายในมหาวิทยาลัยมีการแซวทอมดี้ที่เดินผ่านมาว่า “อู๋ย!!!!(1) เป็นไรหะ (2) รักมันเข้าตา (1) ส่วนกูจัดหุ้จัดตา เหมือนจะเสียเมืองขึ้นให้กับทอมหะ (2)” หรือ “พี่ว่าน้องรักษารักรวมชาติกันบ้างก็ดีนะครับ เพราะตอนนี้ระบบนิเวศบ้านเรานั้นแย่มากแล้ว” เป็นต้น

แตกต่างกัน

ในสื่อภาพยนตร์พ่อแม่เปิดโอกาสให้ดีได้ลองคบกับทอม

ในสื่อมิวสิกวิดีโอผู้หญิงไม่ยอมรับความรักแบบหญิงรักหญิง

ในสื่อละครหญิงรักหญิงไม่ยอมรับความรักแบบหญิงรักหญิงของตนเอง

2.ลักษณะความสัมพันธ์

เหมือนกันใน 3 สื่อ

การพัฒนาความสัมพันธ์ของความรักแบบทอมดี้ ทอมเป็นฝ่ายที่สนใจและบอกรักดีก่อน

เหมือนกันใน 2 สื่อ

ในสื่อภาพยนตร์และสื่อมิวสิกวิดีโอมีการนำเสนอลักษณะความสัมพันธ์ของทอมดี้ที่เริ่มจากการเป็นเพื่อนกัน จนพัฒนาไปเป็นคนรัก นอกจากนั้นในความสัมพันธ์ที่ก่อตัวขึ้นใช้ระยะเวลาที่ยาวนานจนก่อให้เกิดความผูกพัน

ต่างกัน

ในสื่อละครมีการนำเสนอความสัมพันธ์ของทอมต่ออดีตคนรักเก่า ซึ่งในสื่อภาพยนตร์และสื่อมิวสิกวิดีโอไม่ได้นำเสนอลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าว

3.ลักษณะนิสัย

3.1.ทอม

เหมือนกัน

ทอมมีลักษณะนิสัยที่เหมือนกันทั้ง 3 สื่อ คือ

3.1.1.ทอมจะมีลักษณะนิสัยที่ดี คอยดูแลห่วงใย ขอมทำ ได้ทุกอย่างเพื่อให้ดีหรือผู้หญิงที่ตนรักมีความสุข

3.1.2.ทอมแม้จะโกรธหรือโมโหที่ดีหรือคนรักของตนคุยกับผู้ชายหรือทอมคนอื่นรวมไปถึงแม้กระทั่งการทะเลาะกันจะไม่มีลักษณะนิสัยโมโหร้ายหรือทำร้ายร่างกายได้เลย เพียงแต่แสดงออกให้เห็นทางสีหน้าแววตา หรือเลือกวิธีการเงียบแล้วค่อยมาคุยกัน

3.1.3.ทอมรักเดียวใจเดียว

ต่างกัน

ในสื่อมิวสิกวิดีโอทอมมีลักษณะนิสัยที่ยอมตายแทนดีหรือผู้หญิงที่ตนรักได้ เช่น เมื่อเกิดอุบัติเหตุรถชนทอมก็จะใช้ตัวเองให้โดนแทนดีหรือหากเกิดเหตุร้ายเช่นผู้หญิงที่ตนรักกำลังจะถูกทำร้ายเช่น การถูกแทงก็จะเสี่ยงอันตรายเอาชีวิตตัวเองเข้าแลก ซึ่งในสื่ออื่นๆ ไม่ได้นำเสนอ

ในสื่อละครมีการนำเสนอลักษณะนิสัยของทอมที่เป็นตัวเอกของเรื่องใน 2 ลักษณะนิสัย ซึ่งหนึ่งในนั้นมีการนำเสนอทอมที่มีลักษณะนิสัยเจ้าชู้เกินชาย(จากคำพูดของตัวละครที่เป็นดีในเรื่อง) โดยมีการนำเสนอภาพทอมที่จีบดีไปทั่วและเปลี่ยนดีที่เป็นคู่นอนไม่ซ้ำหน้า ซึ่งในสื่อบันเทิงไทยอื่นไม่มีการนำเสนอลักษณะนิสัยดังกล่าว

สำหรับในสื่อภาพยนตร์ทอมมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างจากสื่ออื่นๆ โดยทอมจะมีลักษณะนิสัยมีความเป็นผู้หญิงไทยมากกว่าความอยากเป็นชาย เนื่องจากการนำเสนอภาพตัวแทนทอมในเรื่องจะชอบทำอาหารทั้งคาวและหวาน อีกทั้งยังชอบทำความสะอาดเก็บกวาดห้อง เป็นต้น นอกจากนี้การทำอาหารของทอมยังเป็นการสื่อสารความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับดีในเรื่องอีกด้วย ซึ่งในสื่ออื่นๆ อาจจะไม่ได้นำเสนอลักษณะนิสัยในลักษณะดังกล่าว

3.2.คือ

เหมือนกัน

ดีมีลักษณะนิสัยที่เหมือนกัน 2 คือ

3.2.1.ดีจะรู้สึกสับสนกับรูปแบบความรักแบบหญิงรักหญิงในครั้งแรกและไม่กล้าพอที่จะรักกับทอม ซึ่งในสื่อภาพยนตร์และสื่อมิวสิกวิดีโอได้มีการนำเสนอลักษณะนิสัยดังกล่าว

3.2.2.ในสื่อภาพยนตร์และสื่อมิวสิกวิดีโอ เมื่อดีรักกับทอมแล้วจะมีลักษณะนิสัยที่ดูแลห่วงใยทอม เช่น การดูแลยามเมื่อป่วยไข้ เป็นต้น

ต่างกัน

ในสื่อภาพยนตร์ดีมีลักษณะนิสัยที่รักใคร่จริงจัง ถึงแม้ว่าทอมจะทำผิดต่อตนเองมากแค่ไหนก็ยังพร้อมอภัยให้เสมอ และถึงแม้ว่าจะนานแค่ไหนก็ไม่เปิดใจให้ใครเข้ามาในชีวิต ซึ่งแตกต่างจากสื่ออื่นๆ ที่ไม่มีการนำเสนอในลักษณะนิสัยแบบนี้

ในสื่อมิวสิกวิดีโอดีมีลักษณะนิสัยที่เชื่อฟังพ่อแม่ ขอมทำได้ทุกอย่างได้ตามที่พ่อแม่ต้องการ เช่น การเลิกคบกับทอมแล้วแต่งงานกับผู้ชาย

ในสื่อละครดีมีลักษณะนิสัยหลายใจหรือตรงกับสภาวะจิตที่ว่าจับปลาสองมือ เมื่อเลิกกับทอมที่เป็นตัวเอกของเรื่อง ไปก็มีแฟนทอมคนใหม่ แต่พอดีกลับมาเจอกับทอมตัวเอกในเรื่องอีกครั้งก็ทำเป็นขอลืมดี ซึ่งระหว่างนั้นก็ได้เลิกคบกับแฟนใหม่ด้วย เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากสื่ออื่นๆ

4.บุคลิกลักษณะภายนอก

1.ทอม

ในการนำเสนอบุคลิกลักษณะภายนอกของทอมมีเหมือนกันทั้งสามสื่อคือ ทอมมีลักษณะภายนอกคล้ายผู้ชาย เช่น การแต่งตัว ทรงผม เป็นต้น

2.ดี

ในการนำเสนอบุคลิกลักษณะภายนอกของดีมีเหมือนกันทั้งสามสื่อคือ ลักษณะภายนอกคล้ายกับผู้หญิงโดยทั่วไปแต่แตกต่างตรงที่เป็นผู้หญิงที่รักกับผู้หญิงที่มีลักษณะคล้ายผู้ชายหรือ “ทอม” นั่นเอง

5.การแสดงออกถึงความรัก

เหมือนกัน

ในสื่อบันเทิงทั้ง 3 สื่อมีการนำเสนอการแสดงออกถึงความรักของหญิงรักหญิง เช่น การกอดจูบ มีเช็ก ในพื้นที่ส่วนตัวหรือพื้นที่เฉพาะกลุ่มเท่านั้น เช่น สถานที่ที่เขยวตอนกลางคืนที่มีเฉพาะทอมดี เป็นต้น

6.บทสรุปของความรัก

เหมือนกัน

สื่อภาพยนตร์มีบทสรุปของความรักหญิงรักแบบสมหวัง โดย yes or no1 อยากรักก็รักเลย สมหวังเพราะด็กล้ำพอที่จะรักกับทอม โดยมีแม่ที่เปิดโอกาสให้ได้ลองมีความรักในแบบที่ดีต้องการทำให้หญิงรักหญิงหรือทอมดีสมหวังในความรัก สำหรับ yes or no2 ไม่รักอย่าก็เลยหยิงรักหญิง สมหวังในความรักเพราะการที่ทอมรักเดียวใจเดียว ยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ดีให้ภักย์และได้กลับมารักกัน ซึ่งมีความเหมือนกับสื่อมิวสิควิดีโอที่หญิงรักหญิงสมหวังในความรักเพราะด็กล้ำพอที่จะรักกับทอม ถึงแม้ในตอนแรกจะกลัวสายตาสังคมที่มอง กลัวเพื่อนเลิกคบ แต่สุดท้ายก็เปิดใจให้กับทอมโดยไม่กลัวเพื่อนเลิกคบหรือสังคมจะมองว่าอย่างไร

สื่อมิวสิควิดีโอและสื่อละครมีบทสรุปของความรักที่เหมือนกัน คือไม่สมหวังในความรัก เช่น การที่ดีต้องแต่งงานเพื่อพ่อแม่และความถูกต้องตามประเพณีเรื่องเพศที่สังคมยึดถือ อีกทั้งการตายจากกันทำให้ไม่สมหวังในความรัก นอกจากนี้ยังมีเรื่องของกรณีที่ทอมถูกปฏิเสธความรักจากผู้หญิงเพราะทอมไม่ใช่ผู้ชาย

แตกต่างกัน

สื่อภาพยนตร์เป็นการนำเสนอภาพตัวแทนของหญิงรักหญิงที่สมหวังในความรักเพราะมีพ่อแม่ทอมที่คอยเข้าใจในตัวตนที่ถูกเป็นและด็กก็มีแม่ที่คอยให้โอกาสอาจจะไม่ถึงกับยอมรับกับความรักในรูปแบบนี้แต่เพื่อความสุขของลูกก็ยอมเปิดโอกาสให้ลูกได้เรียนรู้กับรูปแบบความรักที่ลูกเลือก ถึงแม้จะต่างออกไปจากรูปแบบความรักแบบชายหญิงที่ตนยึดถือปฏิบัติมา

สื่อละครเป็นการนำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่เป็นทอมใน 2 บุคลิกลักษณะแต่ต่างก็ไม่สมหวังในความรักทั้งคู่ โดยทอมคนแรกมีลักษณะที่รักเดียวใจเดียวยังยึดติดอยู่กับความรักกับคนรักในอดีตทำให้ไม่เปิดโอกาสให้ใครเข้ามา สำหรับคนที่สองเป็นทอมที่มีนิสัยเจ้าชู้ เพราะการไม่ยอมรับในรูปแบบความรักในแบบหญิงรักหญิงทำให้เป็นคนเจ้าชู้และเชื่อว่าความรักแท้ไม่มีอยู่จริงใน

รูปแบบความรักแบบทอมดี้ จากสองบุคลิกลักษณะนี้ทำให้บทสรุปของความรักในสื่อละครไม่สมหวัง ในความรัก

สื่อมิลลิวิคิโอมิการนำเสนอรูปแบบความรักที่ไม่สมหวัง ที่แตกต่างออกไปจากสื่อละคร คือ ทอมจะไม่สมหวังในความรักเพราะการไม่ยอมรับจากพ่อแม่ของดีหรือการที่คัดเลือกที่จะแต่งงาน กับผู้ชาย/เลือกคบผู้ชายเพราะทอมไม่ใช่ผู้ชาย หรือเป็นการที่ทอมตายจากไปด้วยอุบัติเหตุโดยยอม เสียสละชีวิตตัวเองเพื่อให้ดีรอดจากอุบัติเหตุในครั้งนั้น เป็นต้น ทำให้บทสรุปความรักไม่สมหวัง

จากการวิเคราะห์ในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าในแต่ละสื่อมีการนำเสนอภาพ ตัวแทนหญิงรักหญิงที่แตกต่างกันออกไป จะเห็นได้ว่าสื่อกระแสหลักอย่างเช่น สื่อภาพยนตร์และสื่อ มิลลิวิคิโอมิส่วนใหญ่จะนำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เช่น ลักษณะนิสัย ลักษณะความสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งแตกต่างไปจากสื่อละครที่เป็นสื่อเฉพาะและถือได้ว่าเป็นสื่อใหม่ เนื่องจากการรับชมสื่อละครแต่ละครั้งนั้น ผู้รับสารต้องทำผ่านการใช้งานทางระบบอินเตอร์โดยจะ มีการเสียค่าใช้จ่ายในการรับชมผ่านเคเบิลเตอร์เซอร์วิสในร้านสะดวกซื้อ 711 นอกจากนี้สื่อละครยัง เป็นการนำเสนอเนื้อหาหรือเรื่องราวแบบเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับหญิงรักหญิงที่เป็นทอมดี้ตัวเอกของ เรื่อง อีกทั้งบริบทแวดล้อมที่ปรากฏในเรื่องก็มีแต่กลุ่มคนเพศที่สามเข้ามามีส่วนสำคัญในการดำเนิน เรื่องเป็นส่วนใหญ่และการนำเสนอส่วนใหญ่จะค่อนข้างเป็นชีวิตอีกมุมมองหนึ่งที่จะไม่ได้เห็นในสื่อ กระแสหลักอย่างสื่อภาพยนตร์หรือสื่อมิลลิวิคิโอมิ เช่น นิสัยที่ไม่ดี เช่น ความเจ้าชู้เกินชาย เป็นต้น ซึ่ง จะเห็นได้ว่าต้องเป็นกลุ่มผู้ชมที่สนใจที่จะรับชมจริงๆ เท่านั้นหรือแทบจะเรียกได้ว่า “ผู้ชมต้องเป็น กลุ่มคนเหล่านี้เท่านั้น” ก็ว่าได้ ดังนั้นภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่ปรากฏในสื่อบันเทิงไทย เนื่องจากการ ผลงานของผู้ผลิตที่เป็นหญิงรักหญิงทำให้ภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอค่อนข้างที่จะนำเสนอใน เชิงบวกมากกว่าเชิงลบ

ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์การถอดรหัสของผู้รับสารหญิงรักหญิงจากการรับชมสื่อบันเทิงไทย

สรุปการถอดรหัสภาพตัวแทนของผู้รับสารหญิงรักหญิง ผู้วิจัยสามารถอธิบายสรุปได้ 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1 กลุ่มตัวอย่างทอม

ผู้รับสารทอมส่วนใหญ่ ยอมรับในประเด็น ต่างๆ ต่อไปนี้

1.ลักษณะของความสัมพันธ์ ทอมส่วนยอมรับการพัฒนาความสัมพันธ์ต่อที่มีต่อดี, ระยะเวลา ในการคบกัน และความสัมพันธ์ต่อคนรักเก่า

2.การแสดงออกถึงความรัก ทอมทั้งหมดเห็นด้วยกับการแสดงออกความรักที่มีต่อกันในพื้นที่ส่วนตัวเท่านั้น

3.บุคลิกลักษณะภายนอก ทอมส่วนใหญ่ยอมรับว่าบุคลิภายนอกของทอมคล้ายผู้ชายและมีความแตกต่างจากเด็กผู้หญิงคนอื่นตั้งแต่เด็ก

4.ลักษณะนิสัย ทอมส่วนใหญ่ยอมรับกับนิสัยส่วนตัวเชิงบวกและเชิงลบ, พฤติกรรมที่แสดงออกต่อดีเชิงบวกและเชิงลบ และสุดท้ายยอมรับกับการใช้ชีวิต ชอบธรรมชาติ การทำสวนทำไร่ ชอบซื้อจักรยานยนต์

5. บทสรุปของความรักทั้งแบบสมหวังและไม่สมหวัง ทอมส่วนใหญ่ยอมรับกับความรักที่สมหวังและที่ไม่สมหวังจากสิ่งนำเสนอ

รองลงมาคือผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ปฏิเสธในประเด็น การยอมรับทางสังคม ในประเด็นการเปิดเผยตัวตน ,ทอมดีเป็นความรักที่ผิดวิปริตและต้องปิดบัง ,การประหม่าเกรงกลัวพ่อแม่ดี ,ถูกค่าประมาณจากพ่อแม่ดี ,ถูกรังเกียจจากพ่อแม่ดี ,ถูกผู้หญิงปฏิเสธความรัก และถูกผู้ชายล้อ แชว แบบไม่ให้เกียรติ

สำหรับการต่อรองความหมาย ผู้ให้ข้อมูลทอมมีการต่อรองความหมายในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

1.การยอมรับทางสังคม: ผู้รับสารทอมปฏิเสธประเด็นที่พ่อแม่ดีไม่ยอมรับเพราะการคบกันอยู่ในสายตาของพ่อแม่ดีตลอดและสิ่งที่ทำทุกครั้งทีไปเจอพ่อแม่ดีคือมีของไปฝาก

2.ลักษณะของความสัมพันธ์ ผู้รับสารทอมยอมรับหากต้องอยู่ห่างไกลกันจะเกิดอุปสรรคความรักแต่สุดท้ายก็ไม่เปลี่ยนใจไปจากคนที่ตนเพราะเป็นคนรักเดียวใจเดียว และต่อรองเรื่องความสัมพันธ์ต่ออดีตคนรักเก่าเจ็บแล้วจำไม่กลับไปเพราะส่วนใหญ่เป็นทอมเป็นฝ่ายบอกเลิกมากกว่า

3.บุคลิกลักษณะภายนอก: ผู้รับสารทอมต่อรองความหมายของการมีรอยสักไม่ได้มีเพื่อต่อต้านสังคมแต่มีรอยสักเพื่อแสดงถึงความรักที่มีต่อดี ส่วนการเจาะหูก็มีบ้างแต่ก็ไม่ได้มีการเจาะจำนวนหลายรู และประเด็นสาเหตุของการเป็นทอม โดยต่อรองความหมายการเป็นทอมเพราะเรียนโรงเรียนหญิงล้วนเพราะโรงเรียนสหศึกษาก็มีคนกลุ่มนี้เหมือนกันแต่อาจจะจะมีจำนวนที่น้อยกว่า และต่อรองการเป็นทอมเพราะการเลี้ยงดูจากพ่อเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เป็นทอมแต่กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวในสังคมก็เป็นปัจจัยที่ทำให้เป็นทอมได้เช่นเดียวกัน

4.ลักษณะนิสัย: บางส่วนต่อรองในประเด็นการเขียนขีมีความเป็นผู้ใหญจะเกิดขึ้นบางสถานการณ์เท่านั้นและประเด็นมีความเข้าใจแต่ไม่ได้มีมากกว่าผู้ชาย

2 กลุ่มตัวอย่างดี

ผู้รับสารดีส่วนใหญ่ยอมรับในประเด็น ต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.ลักษณะของความสัมพันธ์ ดีส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการพัฒนาความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง และของดีที่มีต่อทอม

2.การแสดงออกถึงความรัก ดีส่วนใหญ่ยอมรับ แสดงในพื้นที่ส่วนตัวเท่านั้น

3.บุคลิกลักษณะภายนอก ดีส่วนใหญ่ยอมรับที่ว่าเป็นผู้หญิงตัวเล็ก น่ารัก อ่อนหวาน โอนโยนดูน่าทะนุถนอม

4.ลักษณะนิสัย ดีส่วนใหญ่ยอมรับกับนิสัยส่วนตัวเชิงบวก ลักษณะนิสัยส่วนตัวเชิงลบ พฤติกรรมเชิงบวกที่มีต่อทอมและการใช้ชีวิต

และ 5. บทสรุปของความรัก ดีส่วนใหญ่ยอมรับกับความรักที่สมหวังและยอมรับกับความรักที่ไม่สมหวังจากการนำเสนอของสื่อ

รองลงมาคือผู้ให้ข้อมูลดีส่วนใหญ่ปฏิเสธในประเด็น การยอมรับทางสังคม เช่น หากมีการจูบปากกันต่อหน้าผู้อื่นจะกลายเป็นเรื่องที่รับไม่ได้ การเปิดเผยตัวตนเฉพาะพื้นที่เท่านั้น การปิดบังความรัก ความรักแบบหญิงรักหญิงเป็นรักที่ไม่มั่นคงและต้องพลัดพรากจากกัน ยอมแต่งงานกับผู้ชายเพื่อพ่อแม่ ไม่กล้ารักทอม หรือยอมเลิกคบกับทอม และไม่เห็นว่าที่เพื่อนไม่ยอมรับ

สำหรับการต่อรองความหมาย ผู้ให้ข้อมูลดีมีการต่อรองความหมายในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.การยอมรับทางสังคม บางส่วนต่อรองในประเด็นที่ต้องปิดบังความรักแบบหญิงรักหญิง โดยให้เหตุผลว่าปิดบังเฉพาะพ่อแม่ของตนเท่านั้นแต่สำหรับคนอื่นไม่ปิดบัง และ ต่อรองความหมายในประเด็นการบังคับให้ทอมไว้ผมยาวเพื่อให้เพื่อนยอมรับโดยให้เหตุผลว่าไม่ได้บังคับแค่คุยโน้มน้าวให้ไว้ผมยาวเพื่อให้พ่อยอมรับ

2.ลักษณะความสัมพันธ์ บางส่วนต่อรองในประเด็นที่เมื่อเลิกจากกันไปก็ยังมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน โดยให้เหตุผลว่ายังมีความรู้สึกที่ดีแต่ไม่ใช่สถานะคนรัก

3.ลักษณะนิสัย บางส่วนต่อรองความหมายที่ว่าเชื่อฟังพ่อแม่และยอมทำตามในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ โดยให้เหตุผลว่าเชื่อฟังเรื่องอื่นแต่ไม่เชื่อที่บังคับไม่ให้มีคนรักเป็นทอม สำหรับประเด็นถัดมาคือโลกส่วนตัวสูง โดยให้เหตุผลว่ามีแค่บางสถานการณ์เท่านั้น และประเด็นที่อยากอยู่ใกล้ทอมตลอดเวลาโดยให้เหตุผลว่าตอนเด็กวัยรุ่นเป็นแต่พอโตแล้วไม่เป็น

นอกจากนี้ยังมีในส่วนของประเด็นภาพรวมของหญิงรักหญิงที่ผู้รับสารทั้งสองกลุ่มได้แสดงความเห็นจากการวิเคราะห์จากสื่อ

ภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทอมและกลุ่มตัวอย่างดี

1.การยอมรับทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างทอม ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับกับสิ่งที่สื่อสร้าง ส่วนกลุ่มตัวอย่างดีส่วนใหญ่ไม่ยอมรับเช่นเดียวกัน เพราะสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปทำให้การไม่ยอมรับทางสังคมน้อยลงจากยุคอดีต

2.ลักษณะความสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่างทอมส่วนใหญ่ยอมรับและ กลุ่มตัวอย่างดีส่วนใหญ่ยอมรับเช่นเดียวกันในประเด็นการพัฒนาความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง

3.การแสดงออกถึงความรัก

กลุ่มตัวอย่างทอมส่วนใหญ่ยอมรับและ กลุ่มตัวอย่างดีส่วนใหญ่ยอมรับเช่นเดียวกัน ซึ่งได้ให้เหตุผลว่าเพราะหากกระทำการแสดงออกถึงความรักจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมในสังคม

4.บทสรุปของความรัก

กลุ่มตัวอย่างทอมส่วนใหญ่ยอมรับ และกลุ่มตัวอย่างดีส่วนใหญ่ยอมรับ เช่นเดียวกันที่ความรักจะสมหวังได้ต้องเกิดจากการยอมรับของพ่อแม่และคนในครอบครัวรวมถึงสังคมด้วย

อภิปรายผล

จากผลสรุปในข้างต้น ผู้วิจัยขอแบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 : ผู้วิจัยพบว่า ผู้ส่งสารหญิงรักหญิง (Sender) มีการติดตั้งความหมายให้กับภาพตัวแทนหญิงรักหญิงใน 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ผู้ผลิตหญิงรักหญิงต่อรอง/ปฏิเสธความหมายหญิงรักหญิงในสังคมไทย
2. ผู้ผลิตหญิงรักหญิงผลิตซ้ำอุดมการณ์หลักเรื่องเพศในสังคมไทย

1. ผู้ผลิตหญิงรักหญิงต่อรอง/ปฏิเสธความหมายหญิงรักหญิงในสังคมไทย

การนำเสนอเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในสื่อบันเทิงไทยของผู้ผลิตที่เป็นหญิงรักหญิง มีการติดตั้งความหมายในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ โดยวิธีการนำเสนอจะผ่านบุคลิกลักษณะภายนอก และลักษณะนิสัยบางอย่าง ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะนิสัยเชิงบวกของทอม ในส่วนของนิสัยส่วนตัวจะมีลักษณะที่จิตใจดี มนุษย์สัมพันธ์ดี ชอบช่วยเหลือ เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นในเชิงบวก เช่น ดูแลห่วงใย ยอมทำได้ทุกอย่างเพื่อคนที่ตนรัก เข้าใจ ให้อภัยได้เสมอ เป็นต้น สำหรับตัวเอง ภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอก็คล้ายกับลักษณะนิสัยของทอม

นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอภาพในเชิงลบ โดยภาพของหญิงรักหญิงที่ถูกสร้างจากผู้ผลิตที่เป็นหญิงรักหญิงมีการติดตั้งภาพด้านลบ ยกตัวอย่างเช่น การที่ทอมมีปัญหาในเรื่องความรัก ภาพที่ปรากฏทอมก็มีแสดงอาการโมโห โกรธหรือมีการทะเลาะกัน แต่ก็ไม่ได้มีความรุนแรงถึงขนาดทำร้ายร่างกายแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มเติมความหมายให้กับทอมในเรื่องของบุคลิกภาพในเชิงลบที่มากขึ้น เช่น การสร้างภาพทอมให้มีรอยสักตามตัวหรือการที่ทอมต้องเจาะหูจำนวนมาก เป็นต้น ซึ่งภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่สะท้อนออกมาในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบสามารถอธิบายด้วยแนวคิด “อุดมการณ์” โดยกลุ่ม Construction of reality (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) โดยกลุ่มนี้นิยามว่า อุดมการณ์ไม่ใช่ตัวเนื้อหาของความคิด (content) หากแต่เป็นโครงสร้างของความคิด (structure) ที่วางแบบแผนวิธีคิดของบุคคล (Mental framework) โครงสร้างหรือกรอบความคิดนี้จะป็นวัฒนธรรมย่อยๆ ของคนกลุ่มต่างๆ (sub-culture) ที่ทำหน้าที่ประกอบสร้างความเป็นจริงให้แก่คนกลุ่มนั้น ทำหน้าที่จัดระเบียบสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำหน้าที่วางกฎเกณฑ์ของการเล่นเกม/การใช้ภาษา (rule of semantic game) ดังนั้น เมื่อนั่งดูข่าวจากจอโทรทัศน์ ก็เปรียบเสมือนเรากำลังพิมพ์ข้อความเข้าไปในเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่การที่ภาพหน้าจอจะปรากฏเป็นอะไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่า “อุดมการณ์” ที่เรากำลังใช้อยู่และแนวคิดเรื่อง “อุดมการณ์” ดังกล่าวแยกไม่ออกจากเรื่อง “โครงสร้างอำนาจ” ว่า ใครที่มีอำนาจในการติดตั้งโปรแกรมนั้น จากแนวคิดดังกล่าว เมื่อกลุ่มที่มีอำนาจในการติดตั้งอุดมการณ์หรือ

ผู้ที่มีอำนาจในการผลิตสื่อบันเทิงเป็นกลุ่มหญิงรักหญิง ซึ่งเป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อยๆ ในสังคมที่ต้องการทำหน้าที่จัดระเบียบสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือวางกฎเกณฑ์บางอย่างให้เกิดขึ้นในกลุ่มของตน โดยใช้สัญญาผ่านสื่อบันเทิงไทย จึงทำภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่ปรากฏในสื่อบันเทิงมีลักษณะเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจและจดจำหญิงรักหญิงในด้านดีมากขึ้น สอดคล้องกับศรานิ เวศยาสิรินทร์ ที่กล่าวไว้ว่า การสร้างภาพตัวแทนต้นแบบขึ้นมา โดยมีกระบวนการที่เลือกดึงเอาคุณสมบัติของบุคคลที่เด่นชัด มีชีวิตชีวา เข้าใจง่าย เป็นที่รับรู้ทั่วไปออกมาและลดทอนอัตลักษณ์บุคคลที่มีความน่าสนใจน้อยกว่าลงไป วิธีการลดทอนคือ (1) ทำให้คุณสมบัติเหล่านั้นสุดขั้วเกินจริงเพื่อให้เข้าใจได้ง่าย (2) การสร้างอัตลักษณ์คู่ตรงข้ามออกมา (3) ให้ค่ากับคู่ตรงข้ามที่ถูกสร้างขึ้นมาไม่เท่ากัน ซึ่งในกระบวนการนี้อาจเป็นสาเหตุของการเกิดภาพตัวแทนทางด้านลบหรือภาพเหมารวมให้กับบุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมได้ เนื่องจากมีขั้นตอนในการสร้างจากการบิดเบือนเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจง่ายและสิ่งที่น่าสนใจย่อมไม่ใช่ทั้งหมดของความเป็นจริง

ดังนั้น ผู้วิจัยพบว่าการสร้างภาพตัวแทนหญิงรักหญิงของผู้ผลิตที่เป็นกลุ่มคนเหล่านี้ได้มีการประกอบสร้างภาพในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เพื่อต่อรองกับอุดมการณ์บางอย่างที่มีในสังคมที่คนกลุ่มนี้ถูกมองแบบเหมารวมในด้านลบ ถึงแม้การนำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในสื่อยังมีน้อยในสังคม แต่ก็สามารถพิสูจน์ให้เห็นว่ากลุ่มคนเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในสังคม

ในส่วนของการนำเสนอภาพแทนหญิงรักหญิงกับการแสดงออกเรื่องความรัก จะเห็นได้ว่ามีลักษณะการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เช่น การแสดงความรักในเชิงบวกคือทอมมีความรักที่มั่นคง รักใคร่รักจริง รักเดียวใจเดียว แต่ในขณะที่เดียวกันเมื่อต้องอยู่ห่างไกลกันก็อาจจะทำให้ทอมมีนิสัยเจ้าชู้หรือหวนไหว้ไปกับผู้หญิงอื่นได้ง่าย แต่สุดท้ายก็ยังรักคนรักของตนอยู่

ผู้ผลิตที่เป็นหญิงรักหญิงพยายามนำเสนอการสร้างภาพตัวแทนในเชิงบวกให้เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็มีการประกอบสร้างนิยายเชิงลบของหญิงรักหญิงขึ้นมา โดยการนำเสนอชู้ประเด้นเรื่องความรักในเชิงบวกเพื่อลบภาพแทนบางอย่างที่ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ ถูกมองด้วยวิธีคิดในเชิงลบทางสังคมให้ออกไปได้ แต่ก็ยังยอมรับในส่วนของประเด้นเชิงลบที่มีอยู่

สำหรับการตีความความหมายดังกล่าว เป็นการประกอบสร้างขึ้นจากผู้ผลิตที่เป็นหญิงรักหญิงเอง จึงทำให้ภาพแทนที่นำเสนอมีความเหมือนกับชีวิตจริงของหญิงรักหญิงในสังคมมากกว่าการประกอบสร้างจากคนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌอง โบดริยาร์ด (Baudrillard, 1998 อ้างในศิริมิตร ประพันธ์ธรรมากร, 2551) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกวันนี้สร้างความสัมพันธ์กันผ่านโลกสัญญาหรือโลกของสื่อมากขึ้น นับวันอำนาจต่อรองโลกสัญญาในโลกความจริงทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เพราะ

สื่อมวลชนในปัจจุบันได้เข้ามาทดแทนการสื่อสารทางตรง (face to face) เกี่ยวกับโลกรอบตัวมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้คนมีแนวโน้มเข้าถึงข้อมูลจากโลกของสื่อมากกว่าโลกความจริงหรือโลกทางกายภาพผ่านประสบการณ์ตรง ผลที่ตามมาคือสถานะที่ไม่มีของจริงมารับรองหรือขาดประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น ผู้คนส่วนใหญ่จะเชื่อโลกสัญญาณผ่านสื่อขึ้นเรื่อยๆ ความน่ากลัวของสื่อก็คือการทำให้สิ่งต่างๆ ที่ประกอบสร้างขึ้นมาใหม่นั้นดูราวกับเป็นของจริง (simulacrum) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งโลกทุกวันนี้ความเป็นจริงเป็นอย่างไรไม่สำคัญเท่ากับว่ามนุษย์เราถูกทำให้รับรู้ผ่านการประกอบสร้างความเป็นจริงขึ้นมาอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น คนส่วนใหญ่ในสังคมเชื่อว่า “ทอม” มีลักษณะนิสัยที่โหดร้าย อารมณ์รุนแรง โดยที่ยังไม่รู้จัก “ทอม” อย่างจริงจัง คนส่วนใหญ่รับรู้และเชื่อในสิ่งที่สื่อหรือโลกสัญญาณนั้นประกอบสร้างความเป็นจริงขึ้นมา ซึ่งล้วนแล้วแต่ผ่านกระบวนการเลือกสรรลงรหัสทั้งสิ้น การรับรู้จึงเป็นเรื่องของมายาคติไม่ใช่โลกของความเป็นจริง แต่การที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่ออย่างมากทำให้โลกสัญญาณเข้าไปกำหนดจิตสำนึกและเข้าไปกำหนดโลกความจริงในที่สุด เพราะฉะนั้นเมื่อหญิงรักหญิงเป็นผู้ที่ผลิตสื่อบันเทิง จึงมีอำนาจในการประกอบสร้างความหมายภาพตัวแทนหญิงรักหญิง โดยวิธีการเล่าเรื่องผ่านประสบการณ์ตรงของตน อีกทั้งภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่ปรากฏในสื่อบันเทิงมีลักษณะความหมายในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เพราะในโลกความเป็นจริงหญิงรักหญิงถูกคนส่วนใหญ่ในสังคมไม่ยอมรับและสร้างความหมายในเชิงลบ สื่อบันเทิงจึงเป็นเครื่องมือและเป็นพื้นที่ในการต่อรองความหมายให้กับกลุ่มคนเหล่านี้ เพื่อให้เข้าไปปลี่ยนความหมายเชิงลบและเป็นการกำหนดจิตสำนึกของคนในสังคมให้มองคนกลุ่มนี้ในเชิงบวกมากขึ้น

ดังนั้น การประกอบสร้างชุดความหมายของภาพตัวแทนหญิงรักหญิงจากผู้ส่งสารที่เป็นหญิงรักหญิง จึงเป็นการสร้างความหมายเพื่อให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจ เรียนรู้ ผ่านตัวของผู้ผลิตหรือผู้สร้างโดยผ่านวิธีการเล่าเรื่อง อีกทั้งความหมายเหล่านั้นก็ยังมีความใกล้เคียงกับชีวิตจริงของผู้รับสารและมีการนำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะเชิงบวกมากกว่าเชิงลบอีกด้วย

2. ผู้ผลิตหญิงรักหญิงผลิตซ้ำอุดมการณ์หลักเรื่องเพศในสังคมไทย

ในประเด็นเรื่องการติดตั้งความหมายภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในเชิงลบ โดยการไม่ยอมรับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคม เช่น พ่อแม่ฝ่ายดี ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความไม่ยอมรับ ถัดมาเป็นการไม่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและรวมไปถึงเพศตรงกันข้าม ได้แก่ ผู้ชาย โดยการไม่ยอมรับจากการนำเสนอผ่านสื่อบันเทิง เช่น มองด้วยสายตารังเกียจ แสดงกิริยาท่าทางไม่ชอบหรือพูดต่อว่าอย่างรุนแรง เป็นต้น จนทำให้กลุ่มคนเหล่านี้กลายเป็นคนที่ไม่ปกติและถูกมองว่า วิปริต แปลกประหลาดไปจากคนในสังคมปกติทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกก็ยังมี

ปรากฏในสื่อบันเทิงอยู่บ้าง ซึ่งเกิดขึ้นกับพ่อแม่และคนในครอบครัวของฝ่ายทอมที่มีการยอมรับหญิงรักหญิงนั่นเอง

ผู้วิจัยพบว่าสาเหตุที่ภาพตัวแทนของหญิงรักหญิงเป็นไปในลักษณะดังกล่าวนี้ เกิดจากอุดมการณ์หลักเรื่องเพศในสังคมไทยที่เชื่อเรื่องผู้ชายเป็นใหญ่และยังมองว่าผู้ชายต้องคู่กับผู้หญิงเท่านั้น เพราะในท้ายที่สุดแล้วเพศหญิงที่เป็นผู้หญิงก็ต้องแต่งงานมีครอบครัวและมีลูกเพื่อสืบสายตระกูล จึงทำให้เพศหญิงที่มีลักษณะตรงกันข้ามกลายเป็นคนส่วนน้อยหรือมีความเป็นชายขอบในสังคม อีกทั้งสิ่งที่สะท้อนออกมาจากการนำเสนอภาพตัวแทนคือ การที่หญิงรักหญิงถูกสร้างให้มีความแตกต่างและกลายเป็นอื่นจากผู้คนในสังคมเช่นกัน จากประเด็นดังกล่าวสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดเรื่อง การครองความเป็นเจ้าทางอุดมการณ์ (hegemony) จากทัศนะของกริมซ์ (กาญจนา แก้วเทพ, 2551) เห็นว่า ในสังคมที่มีการจำแนกชนชั้น ผู้คนที่อยู่ในแต่ละกลุ่มสังคมต่างก็ผลิตวัฒนธรรม/อุดมการณ์ของชนชั้นตนเองขึ้นมา นั่นหมายความว่าวัฒนธรรมในสังคมหนึ่งๆ นั้นไม่ได้มีวัฒนธรรมหลักเพียงตัวเดียว หากแต่มีวัฒนธรรมย่อยๆ หรือวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมที่แตกต่างหลากหลาย เช่น เมื่อเรากล่าวถึงอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับ ความหมายของหญิงรักหญิง ก็จะพบว่า ความหมายหญิงรักหญิงไม่ได้มีความหมายเพียงหนึ่งเดียว สำหรับกลุ่มคนที่เป็นรักต่างเพศอาจจะมองว่าเป็นความรักที่ผิดแปลกประหลาดเพราะถูกปลูกฝังให้มีความเชื่อที่ว่าผู้หญิงต้องมีความรักกับผู้ชายเท่านั้น หากแม้ความรักที่แตกต่างออกไปจากนี้ถือเป็นเรื่องที่ผิดปกติ แต่ในทางกลับกันกลุ่มหญิงรักหญิงกลับมองว่า หญิงรักหญิง เป็นรักที่เหมือนกับคู่รักอื่นทั่วไปไม่ได้แปลกแตกต่าง เป็นต้น

การสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เพื่อจะทำให้อุดมการณ์และวัฒนธรรมของตนกลายเป็นอุดมการณ์หลัก (dominant ideology) ของสังคม เช่น อุดมการณ์เรื่องความหมายของรักต่างเพศ จะเป็นอุดมการณ์หลักของสังคม เพราะสามารถยึดครองพื้นที่ของการสื่อสารได้หลายๆ ประเภท เช่น ละคร ภาพยนตร์ เป็นต้น การที่อุดมการณ์หลัก สามารถสถาปนาตัวจนคงอยู่ได้ในสามัญสำนึกของผู้คนนั้น เป็นเพราะกลไกต่างๆ ของสังคมทำหน้าที่ผลิตและผลิตซ้ำ (production and reproduction) เพื่อสืบทอดความหมายออกไปอย่างไม่สิ้นสุด ดังนั้นในกรณีของผู้ผลิตหญิงรักหญิงที่ได้นำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม แสดงให้เห็นถึงกลไกการทำงานของอุดมการณ์หลักเรื่องเพศในสังคมที่ยังทำงานอยู่นั่นเอง

สอดคล้องกับ บังอร เทพเทียน ที่มองว่าอิทธิพลเรื่อง “ครอบครัว” ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน นับตั้งแต่การนิยามตนเอง เพราะถูกอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวและสังคมของรักต่างเพศ ผนวกกับการประทับตรา และคำอธิบายเชิงลบที่มีคนรักเพศเดียวกัน จึงเกิดความรู้สึกขัดแย้งทางจิตใจเมื่อพบว่าตนแตกต่างจากบุคคลอื่น ทำให้ต้องเก็บซ่อนความรู้สึกของตนเอง ต้องปกปิด

พฤติกรรมของตนไม่ให้ผู้อื่นทราบ เมื่อมองในแง่นี้แล้วกระบวนการเรียนรู้ในอัตลักษณ์ของกลุ่มที่รักเพศเดียวกันจึงไม่ใช่เรื่องที่ยาก เพราะกว่าที่บุคคลจะยอมรับตนเองได้ต้องผ่านความสับสน วิดกกังวล อันเกิดจากความขัดแย้งระหว่างความปรารถนาของตนกับสิ่งที่สังคมกำหนดการดำเนินชีวิตคู่ ที่มีความคิดว่าผู้หญิงต้องคู่กับผู้ชาย อันเป็นภาพสะท้อนความคิดในกรอบของกรอบคร่าวเลียนแบบความสัมพันธ์ต่างเพศ ดังนั้นภาพตัวแทนของหญิงรักหญิงในสื่อบันเทิงที่ถูกสร้างจากผู้ผลิตที่เป็นหญิงรักหญิง จึงเป็นเพียงชุดความหมายชุดหนึ่งที่ถูกรู้อยู่ในสังคมครอบงำ

ส่วนที่ 2 : ผู้วิจัยพบว่าผู้รับสาร (Audience) มีการถอดรหัสภาพตัวแทนหญิงรักหญิงจากการรับชมสื่อบันเทิงไทย ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์การถอดรหัสของผู้รับสารหญิงรักหญิงจากการรับชมสื่อบันเทิงไทยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้รับสารหญิงรักหญิงทั้ง 2 กลุ่มได้แก่ ทอมและดี้ ส่วนใหญ่ถอดรหัสและตีความหมายภาพตัวแทนหญิงรักหญิงด้วยจุดยืนเดียวกับผู้ส่งสารที่เข้ารหัสมา (preferred reading) ใน 5 ประเด็น ได้แก่ (1) ลักษณะความสัมพันธ์ (2) การแสดงออกถึงความรัก (3) บุคลิกลักษณะภายนอก (4) ลักษณะนิสัย และ (5) บทสรุปความรัก และถอดรหัสภาพตัวแทนหญิงรักหญิงแตกต่างออกไปจากจุดยืนเดียวกับผู้ส่งสาร (opposite reading) ในประเด็นในเรื่อง "การยอมรับทางสังคม" ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างผู้รับสารทอมเห็นต่างไปจากผู้ส่งสารในประเด็นเรื่อง พ่อแม่ทอมยอมรับแต่พ่อแม่ดี้ไม่ยอมรับ การเปิดเผยตัวตน ทอมดีเป็นความรักที่ผิดวิปริต เป็นความรักที่ต้องปิดบัง การประหม่าเกรงกลัวพ่อแม่ดี้ ถูกด่าประณามจากพ่อแม่ดี้ ถูกรังเกียจจากพ่อแม่ดี้ ถูกผู้หญิงปฏิเสธความรัก และสุดท้ายคือการถูกผู้ชายล้อ หรือแซวแบบไม่ให้เกียรติ

สำหรับในประเด็นดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างผู้รับสารดีเห็นต่างเช่นเดียวกันในประเด็นที่ว่า หญิงรักหญิงเป็นรักที่ไม่มั่นคงและต้องพลัดพรากจากกัน ดียอมแต่งงานกับผู้ชายเพื่อพ่อแม่ ดีไม่กล้ารักทอมหรือยอมเลิกคบกับทอมเพื่อให้พ่อแม่ดีเห็นดีเพื่อนไม่ยอมรับ หญิงรักหญิงเป็นความรักที่ผิด วิปริต ผิดเพศ หากมีการจูบปากกันต่อหน้าผู้อื่นจะกลายเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ การเปิดเผยตัวตนจะทำในพื้นที่เฉพาะกลุ่มเท่านั้น และสุดท้ายคือเรื่องของการปิดบังความรัก

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้รับสารหญิงรักหญิงส่วนใหญ่ยอมรับกับสิ่งที่ผู้ผลิตนำเสนอภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในสื่อบันเทิง ส่วนประเด็นที่ปฏิเสธก็คือการยอมรับทางสังคม และมีการต่อรองความหมายในบางประเด็น จึงเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายได้ว่าผู้รับสารถึงแม้ว่าจะเป็นกลุ่มคนกลุ่มเดียวกับผู้ส่งสารหรือผู้ผลิต แต่ก็ไม่ได้ยอมรับในสิ่งที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสมาทั้งหมด เนื่องจากมีโลกของประสบการณ์จริง (World of reality) ที่แตกต่างกันตามเกณฑ์เรื่องอายุ อาชีพ การศึกษาและประสบการณ์ความรัก จึงทำให้หญิงรักหญิงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการถอดรหัส

ความหมายภาพตัวแทนหญิงรักหญิงจากผู้รับสารที่เป็นหญิงรักหญิงจึงไม่จำเป็นต้องมีลักษณะที่ไปในทิศทางเดียวกันกับสิ่งที่ผู้ส่งสารประกอบสร้างความหมายนั้น ๆ ขึ้นมาทั้งหมด สอดคล้องกับแนวคิดการถอดรหัส (Decoding) ของ S. Hall (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) ที่กล่าวว่า สิ่งที่คุณชมหรือผู้รับสารได้รับรู้นั้นไม่ใช่ “วัตถุที่เป็นเหตุการณ์จริง” หากแต่เป็นเพียง “วัตถุที่ผ่านกระบวนการผลิตแล้ว” ซึ่งมีความหมายของผู้ผลิตบรรจุใส่มาด้วย อีกทั้งความหมายและเนื้อหาสารนั้นไม่เคยถูก “ถ่ายทอด” หากแต่มี “การผลิตอยู่ตลอดเวลา” แสดงให้เห็นว่า S. Hall ให้ความสำคัญระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารในฐานะ “ผู้สร้างความหมาย” (Meaning generator) อย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากความหมายไม่ได้ถูกสร้างไปในขั้นตอนของผู้ผลิตเท่านั้น หากแต่ถูกสร้างในขั้นของผู้รับสารด้วย ดังนั้นการที่ผู้รับสารให้ข้อมูลที่แตกต่างกันจึงเป็นการผลิตสร้างความหมายหรือความจริงขึ้นมาโดยผ่านประสบการณ์ตรงของแต่ละคน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นความหมายหรือความจริงในชุดเดียวกันกับผู้ส่งสาร

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย

ผู้ผลิตสื่อบันเทิงควรเก็บข้อมูลที่รอบด้านจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงรักหญิงก่อนการผลิตสื่อบันเทิง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิงที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งภาพที่ดูนำเสนอจะตรงกับข้อมูลความเป็นจริงของหญิงรักหญิงที่มีอยู่จริงในสังคม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจให้กับคนในสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ศึกษากระบวนการเข้ารหัส (Encoding) ของผู้ผลิตสื่อบันเทิง เพื่อให้เข้าถึงอุดมการณ์ความคิด (Ideology) และการผลิตความหมายให้แก่ภาพตัวแทนหญิงรักหญิงในฐานะผู้ส่งสาร หรือศึกษากระบวนการถอดรหัส (Decoding) ของผู้รับสารที่ไม่ใช่หญิงรักหญิง เพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในสังคม

2. ศึกษามายาคติ (Myth) ของหญิงรักหญิงในสื่อบันเทิงจากผู้ผลิตอื่นที่ไม่ใช่หญิงรักหญิง เพื่อทำลายฐานคติที่เกี่ยวข้องกับมายาคติต่อหญิงรักหญิง หรือ การสร้างภาพความจริงบางอย่างเกี่ยวกับหญิงรักหญิงที่หล่อหลอมให้กลุ่มคนเหล่านี้ประพฤติปฏิบัติตนตามบทบาทที่สังคมคาดหวัง